
Передмова

Наша планета Земля засмучена та схвилювана. Ми усвідомлюємо небезпеку, яка загрожує не тільки далеким країнам, але може здійснитися (і частково уже матеріалізується) навіть у західних країнах, загрожуючи їхньому добробуту. Плаче Земля, а з нею — велика частина людства. Ми зобов'язані розвіяти загальний сон, подумати над тим, як створити мир, щоб реалізувати щастя. Тому що не може існувати щастя без миру. Руйнація веж-близнюків у Нью-Йорку 11 вересня 2001 року засвідчила смерть ілюзії про те, що мир у світі може бути нав'язано в ім'я всемогутності імперії, яка вже показала свою крихкість.

Урок, проте, не було засвоєно негайно. У 2003 Сполучені Штати розпалили в Іраку «превентивну» війну, названу «війною свободи».¹

¹ Італійські ЗМІ також пропонують американську назву Operation Iraqi Freedom[ndt] — примітка перекладача італ. з фран.

Виведення американських військ у 2011 році не стабілізувало мир — і ось ми спостерігаємо згубну еволюцію: хаос, становлення Ісламської держави, гуманітарна катастрофа іракців та сирійців.

Масові вбивства 13 листопада 2015 року у Парижі є не чим іншим, як повторенням актів варварства, що сьогодні множаться у всьому світі. Ми існуємо не у науковій фантастиці, а у простій і темній реальності нашого повсякденного життя. Світ у війні спрямовує нас до драми життя. Цінність життя полягає у його крихкості. Історія, свідок минулого, передала нам пам'ять про нескінченну послідовність війн між різними державами, коли одна імперія заміняла іншу — це невпинне протистояння між однією владою й іншою. Невже ми хочемо продовжувати цей пекельний цикл? Необхідність змінити наш погляд на майбутнє поступово усвідомлюється все більше, поки не буде остаточно доведеною. Національні та інтернаціональні зустрічі з метою пошуку нового порядку на землі стають частішими. Тому що наша Планета у безладі (лад, порядок — *cosmo=kosmos* грец.)

може загубитися — *у сенсі*, що це призведе до dis-astrato² — лиха.

21 липня 2015 року у Парижі «Саміт совісті» об'єднав 40 моральних та релігійних лідерів у спільному зверненні щодо захисту клімату. Поза науковими дискусіями учасники наважилися поміркувати про таємничий простір, що наближає кожного до совісті і сприяє справжньому внутрішньому діалогу на рівні істини.

Необхідно увійти в глибину життя, мати відвагу, щоб дати волю нашому внутрішньому, прислухатися до мови душі, яка шукає мир. Мир, що не може народитися із дуальності між добром та злом, життям і смертю.

Хвороба планети — це ніби віддзеркалення хворої людини: ми не можемо зменшити проблеми, які просто з'являються разом з підвищенням температури. Людина, тобто кожен із нас, мусить терміново прокинутися і відкрити для себе нову здатність бути, діяти... Тобто змінити свій спосіб життя.

² Етимологічне значення цього терміна: втратити свою долю під поганою (dis-) зіркою (-astrum) — примітка перекладача італ. з фран.

Підсумком 21-ї конференції COP 21, що відбулася у Парижі,³ стало наголошення на загальному та планетарному усвідомленні важливості зміни наших пріоритетів. Це вже питання не просто діяльності в інтересах окремих країн, а обміну і реалізації загального універсального блага. Наміри хороші, тому поки що не залишається нічого, окрім як досягти (реалізувати) цілі. Паралельно потрібно визнати необхідність появи нової сили, поштовху до універсалізму «гуманістичного духу», який відновлює належне приєднання до людського.

Назріла необхідність взяти у свої руки власну долю для того, щоб запитати себе: що ми хочемо дати соціуму і цивілізації? Що є нашим пріоритетом? Чи продовжувати нестримну гонку у напрямку продуктивності, консумізму, прибутку, самознищення? Чи краще прагнути миру, гармонії у сучасному житті, що наповнене прогресом, але водночас укорінене у далекому минулому?

Це питання є ключовим для медіації, що стосується людства, — звичайно, не у кількісному

³ 21 COP (Рамкова конвенція ООН про зміну клімату) відбувалася у Парижі 29 листопада — 12 грудня 2015. У ній взяли участь 195 країн.

значенні (7 мільярдів людських істот), але у сенсі цінностей та ідеалу. За тридцять років досвіду гуманістичної медіації у Франції та за кордоном людина зіткнулася із невдачами, коли вона хотіла щось побудувати, тобто із крахом цінностей, які були гарантіями у здійсненні мрій про щастя. 121 849 розлучень, зафіксованих 2013 року у Франції, – численне свідчення постійних страждань та емоційної розбалансованості. Ми надто недооцінюємо одну із найбільших щоденних форм насильства, стабільну та тривалу – саме ту, яка розгортається у сім'ї. Недосягнення миру у світі тісно пов'язане з нашою індивідуальною поведінкою. Дуже часто егоцентричні дії звичайних громадян і тих, які мають політичну владу, призводять до *інакомислення* та незгоди, протидіють прагненню миру. Добробут громадян у своїй державі не відповідає їхнім очікуванням, тому кожен намагається перекласти відповідальність за власні промахи на іншого. Так народжується конфлікт. Якщо він поширюється та погіршується, може вибухнути революція або війна, бо кожен прагне знищити іншого, щоб мати можливість існувати самому. Це фундаментальні механізми, які трапляються як на рівні індивідуальному,

так і колективному, а навіть і інтернаціональному.

Чи зовсім протилежне: сьогодні ми часто відчуваємо безнадію. Акумулявання трагедій, страждань може призвести до впадання у стан песимізму, меланхолії, смутку, що є запереченням життя. Зараз активна пропаганда гуманістичної медіації — між іншим, широко застосована як у юридичній сфері, так і у цивільній та інтернаціональній — виявила, що криза, спровокована конфліктом, зобов'язує до роботи над правдою (*verita*)⁴ щодо себе і до пошуку нового бачення ситуації, щоб можна було її змінити.

Медіація парадоксальна: пропонує зустрічі із тим, що робить боляче, з болем, що турбує, з метою його перетворення на нову життєву силу.

Як пише Рільке у «Листах молодому поету» (1903): *«Чому ви хочете позбавитися невгамовності, будь-якого страждання, будь-якої гіркоти вашого життя, чому знову не знаєте, що ці стани працюють на вас?»*.

⁴ Правда (*verita*) у єврейському значенні (термін *emet*) означає не визначеність, сукупність, а перелом, що кидає виклик. Правда в тому, щоб засумніватися у собі, поставити собі запитання.